

TID FÖR *bättre vatten*

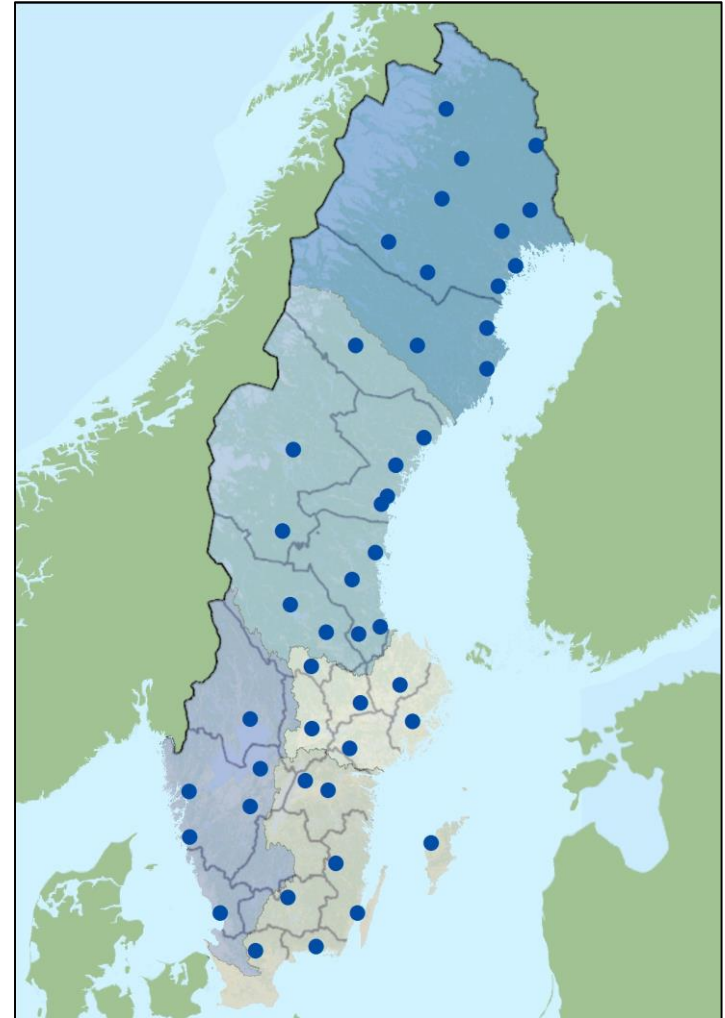
Nya åtgärdsprogrammet
för vatten, vad innebär det
för kommunerna?

Mälarens
vattenvårdsförbund
2016-02-02

SAMRÅDET AVSLUTAT (NOV 2014 – APRIL 2015)

- Stort engagemang
- 50-tal möten
- 2000 deltagare
- Alla yttranden samt Särskild sammanställning på VM:s hemsida
- <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/norra-ostersjon/>

Gör vattenkraften verkligt miljömässig

Hård kritik mot vattenplan

Växjö kommun ser kritiskt på Vattenmyndighetens förslag på åtgärdsplan för sjöar och vattendrag

Notan för värmländska dammar - 1,5 miljard

Vattendirektiv blir en dödsstöt mot jordbruket

Vatten i hav och svenska sjöar ska bli renare

Altinget: miljö och energi

Christer Borg: Vattenförvaltningen behöver resurser - inte mer politisk styrning

Altinget: miljö och energi

Politisk underskott i vattendirektiv

VATTEN - Bucht vill återta initiativet i vattenfrågorna

Efter att remissvarerna gällande Vattendirektivet kommit in, står det klart att kritiken mot direktivet finns i många led.

När jag ser på hur Vattendirektivet har hanterats av tidigare regering blir jag väldigt förvånad. Politiken har ställt sig helt på sidan och lämnat över allt ansvar till myndigheterna.

Altinget: miljö och energi

Vattendirektivet: Regeringsprövning av åtgärdsprogram ett illusionstrick

DEBATT. De kritiska rösterna har dämpats i väntan på att regeringen ska komma in och göra politiska prioriteringar för vattenförvaltningen.

Altinget: miljö och energi

Christer Borg: Vattenförvaltningen slutar med en tummetot?

DEBATT. Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten nationella strategier för vattenkraften tar oermlig hänsyn till de stora krafttagarna.

Med rent vatten - men utan mat

De vill ta död på jordbruket

Enskilde jordbrukaren kan ej betala för vattendirektivet

Över 900 aktörer har svarat

369 företag och distriktsorganisationer (128 LRF-grupper)

232 kommuner

105 vattenråd och vattenvårdsförbund,

137 privatpersoner

28 nationella bransch- och frivillighetsorganisationer

26 nationella myndigheter

21 länsstyrelser

14 universitet och övriga

Synpunkter på åtgärdslistan

- Runt 80 % av inkomna synpunkter har gällt åtgärdsprogrammet (inkl. konsekvensanalysen).
- Mycket har gällt övergripande frågor som kostnadsberäkningar, finansiering, omfattning och takten på genomförandet av åtgärder.
- Begäran om överprövning.

Regeringen beslutar att pröva åtgärdsprogrammen

- Den 19 nov 2015 beslutar regeringen att pröva åtgärdsprogrammen för 2016-2021.
- Det är de omarbetade förslagen efter samråden som ska prövas
- Som en konsekvens avstod vattendelegationerna från att fastställa nya åtgärdsprogram (och förvaltningsplan resp miljökvalitetsnormer) på decembermötena.
- Den 17 dec 2015 beslutar regeringen att åtgärdsprogrammet för 2009-2015 fortsätter gälla.

Revidering av Miljökvalitetsnormer

- Större tillämpning av tidsfrist till 2027
- Tillämpning av undantag p.g.a. ekonomiskt orimliga kostnader/tekniskt omöjligt
- Fördelning av åtgärder under cyklerna 2015-2021 och 2021-2027

Behöver eller ska kommunerna?

Miljöbalken kapitel 5:

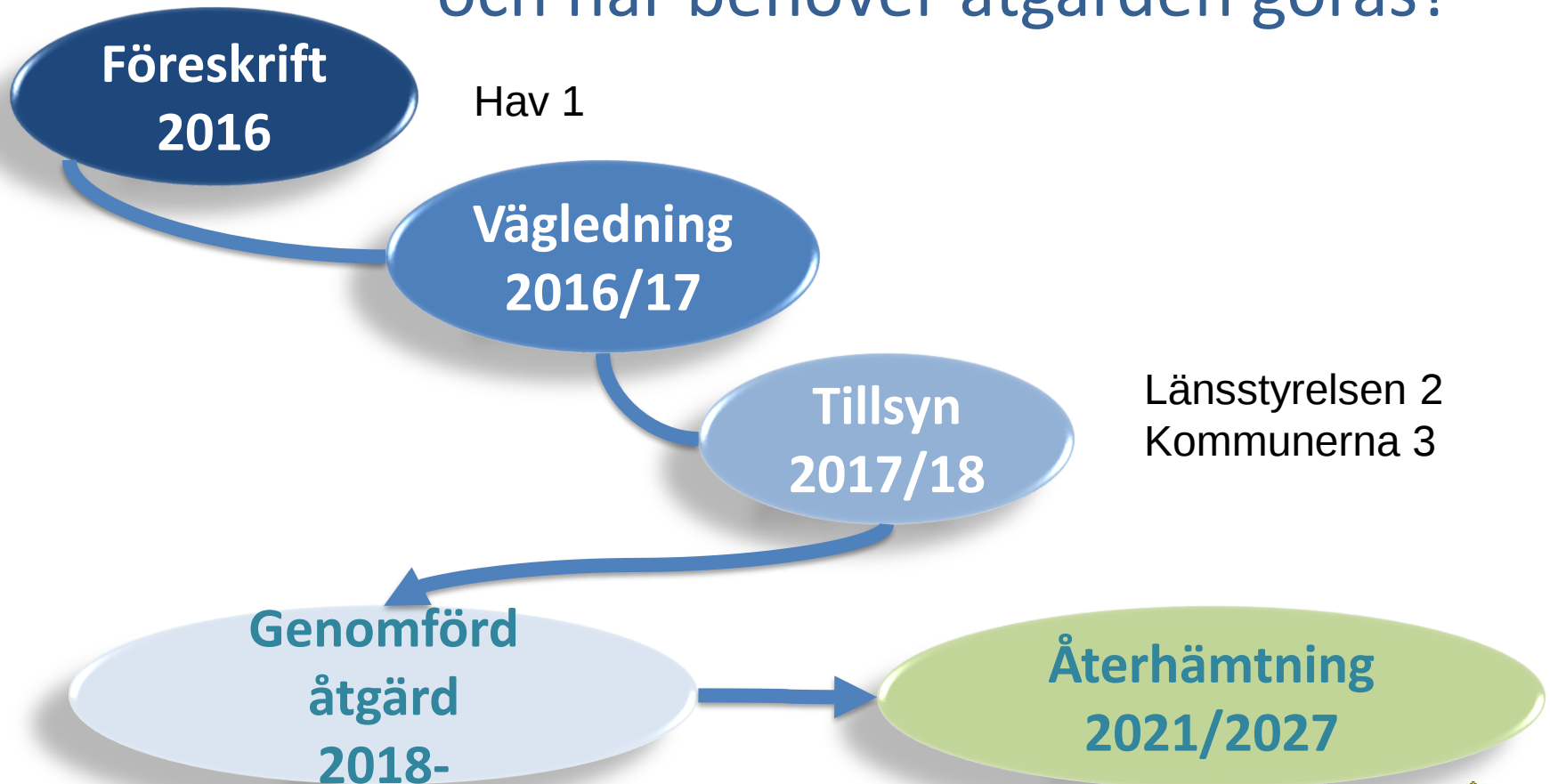
- 4-6 § VM beslutar om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljökvalitetsnormerna ska följas.
- 8 § Kommuner och myndigheter ska inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs.

ÅTGÄRDSPROGAM 2015-2021

Vi riktar oss till samma 18 myndigheter
21 länsstyrelser
och 290 kommuner med ett
åttiotal åtgärder

Den blå tråden, samverkan mellan myndigheter och när behöver åtgärden göras?

Havs- och vattenmyndigheten 1

- a) Behöver fortsatt arbeta med utveckling av styrmedel så att utsläppen av kväve och fosfor från enskilda avlopp minskas samt
- b) i frågor kring prövning och tillsyn av enskilda avlopp, fortsatt utveckla sin vägledning till länsstyrelser och kommuner så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Länsstyrelserna 2

Behöver utveckla sin vägledning till kommunerna gällande prövning och tillsyn av enskilda avlopp så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Kommunerna 3

- a) att vid prövning ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve enligt hög nivå för miljöskydd i NV:s allmänna råd om små avloppsanläggningar (NFS 2006:7). Kraven ska ställas i de fall där normal skyddsnivå är otillräcklig för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten,
- b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Kommunerna behöver...

- ✓ Via **tillsyn** och **prövning** inom sina verksamhetsområden se till att MKN för vatten kan följas.
- ✓ Bedriva tillsyn så att utsläppen av **kväve och fosfor** från **jordbruk** och **hästhållning** minskas och tillförseln av **växtskyddsmedel** minskar.
- ✓ Genomföra tillsyn och införa krav på ökad rening eller på annat sätt minska utsläpp från **avloppsledningsnät** och **mindre reningsverk**.
- ✓ Säkerställa minskade utsläpp från **enskilda avlopp**.
- ✓ Utifrån sitt tillsynsansvar inom **vattenbruk** minska risken för spridning av **invasiva främmande arter**.
- ✓ Genomföra åtgärder så att **internbelastning** minskas i sjöar och kustområden.

Kommunerna behöver...

- ✓ Säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida **dricksvattenförsörjningen**.
- ✓ Utforma sin **översikts- och detaljplanering** och prövning enligt PBL så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att MKN för vatten ska kunna följas.
- ✓ Upprätta och utveckla **vatten- och avloppsvattenplaner**.
- ✓ Utveckla strategier för hur **dagvatten** ska hanteras inom kommunen både med avseende på kvantitet och kvalitet.
- ✓ Inventera **vandringshinder för fisk** och andra vattenlevande djur vid väg- och järnvägspassager över vatten i de kommunala väg- och järnvägsnäten samt planera och genomföra åtgärder.

Kostnader (nationellt)

- Total kostnad för hela åtgärdsprogrammet för perioden 2016 till 2021 är 4,5 miljarder kronor per år.
- Av dessa utgörs drygt 60 procent av åtgärder som ej genomförts men följer av befintlig lagstiftning (grundläggande åtgärder).
- Drygt 20 procent utgörs av redan planerade och finansierade åtgärder (både grundläggande och kompletterande).
- Resterande 16 procenten, cirka 700 miljoner kronor per år, utgörs av kompletterande åtgärder som föreslås för att miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten ska kunna följas.

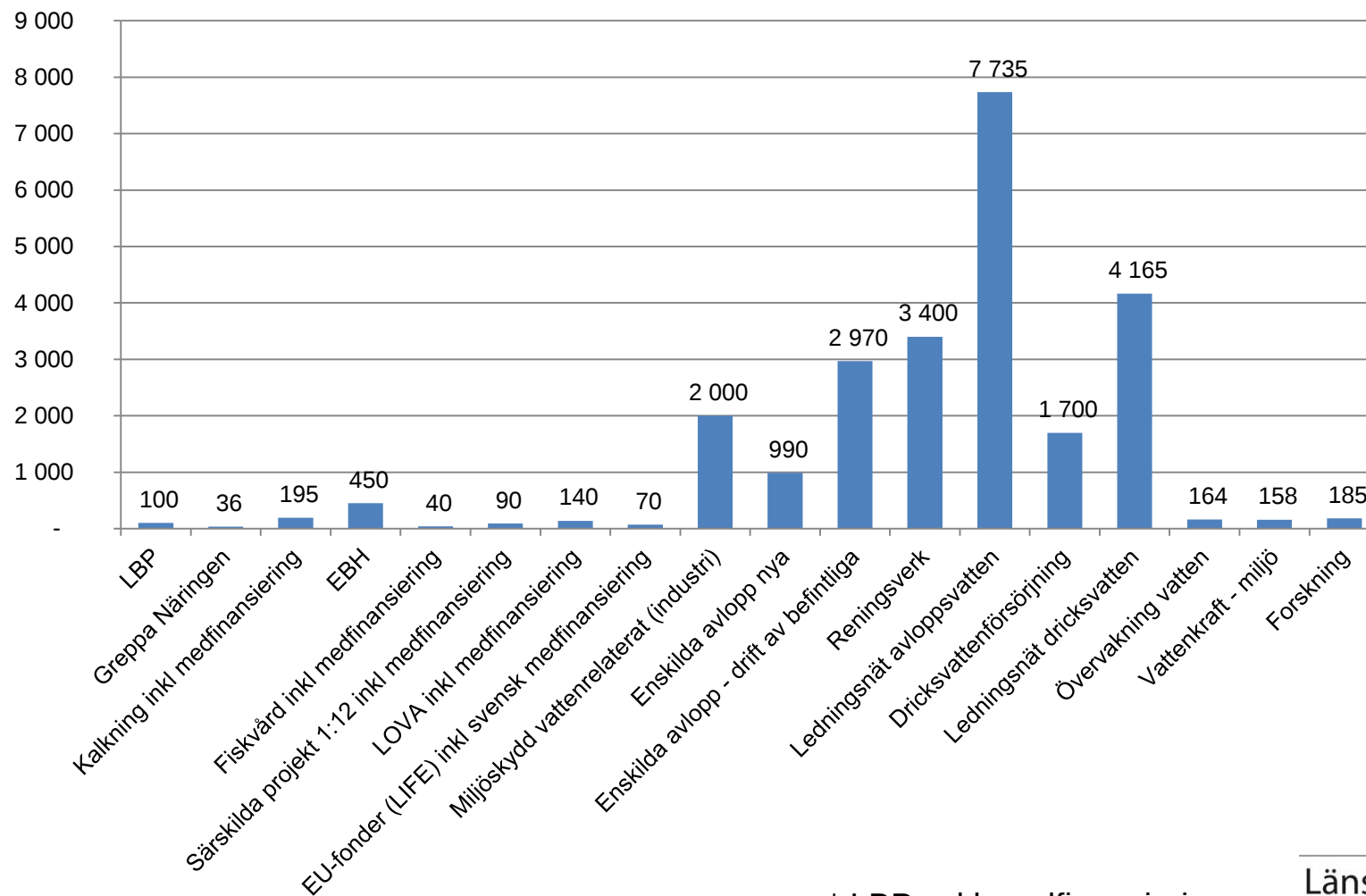
Nyttor – några exempel

- Den miljömässiga nytta av att minska övergödningen har uppskattats till cirka 2 miljarder kronor per år (kustvatten ej medtagna)
- Nyttan med att nå god miljöstatus i Östersjön har för Sveriges del värderats till närmare 8 miljarder kronor per år
- Ett bättre miljötillstånd, bättre fiske och ökad turism har totalt uppskattats generera drygt 11 miljarder kronor i årliga intäkter och minst 6900 årliga arbetstillfällen under lång tid
- Besöksnäringen kopplat till fiske skapar viktiga arbetstillfällen i glesbygd och bidrar idag till årliga exportintäkter på upp till 4,5 miljarder kronor.

DAGENS FINANSIERING

Vattenvårdande åtgärder årligen (Mkr)

* LBP exkl medfinansiering

Finansiering

- ☒ VA (17 miljarder/år) – PPP*
- ☒ Dagvatten - PPP
- ☒ Enskilda avlopp – PPP
- ☒ Efterbehandling (450 miljoner/år, staten) + PPP
- ☒ Kalkning (180 miljoner/år, staten)
- ☒ Annat vattenvårdande arbete (ca 135 miljoner/år, staten)
- ☒ Prövning och tillsyn – PPP & staten

- ☐ Vattenkraft och fysisk påverkan**
- ☐ Jordbruk**

* PPP = Polluter pays principle

** Det finns begränsad finansiering inom vattenkraft resp jordbruk idag, men det är långt ifrån tillräckligt

Vattenförvaltningen

På väg mot bättre vatten

Västerås 2 februari 2016